

Numărul 37 Oradea-mare 10/23 septembrie 1900 Anul XXXVI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

La Turnu-Severin.

*Boldit de-un dor ce mî-a muncit
Tot gândul, vii la tine
Dorite Severine,
Oraș clădit
Ca prin minune
Pe locul gloriei străbune.*

*Salut sfios pămîntul sfânt,
Tot firul de țărîină
Și Dunărea bătrîină,
Ce martori sînt
Din vremea mare,
De-a lui Traian descălecare.*

*Aici mărețul împărat
Făcut-a podul falnic,
P'aici trecînd năvalnic,
A 'ntemeiat
Cu spada 'n mîină
Pe veci o Dacie Romîină.*

*Ruinele clădirii tari,
Columnele de stîncă,
Vestesc și astăzi încă,
Din timpuri mari,
Mărimea vechiă,
Ce 'n lume n'a avut părechică.*

*Picior din podul legendar,
Sfînt monument de fală
Din vremea triumfală,
Ești un altar
La care vine
Romînul mîndru să se 'nehine.*

*Tu ești din veacul veacului
Simbolul de tărie,
De lungă trăinicie
A neamului
Romîn, pe care
L-a pus aici Traian cel mare.*

*Bătut de ploă, ninsori, izbit
De vișor, mîni barbare,
Treznit de fulgerare,
Stai neclintit
Prin veacuri crunte,
Ținîndu-ți sus negrita frunte.*

*Așă-ți și neamul romînesc,
Pe care cu urgie
Toți vor să ni-l sfășie
Și-l năpădesc
Ca niște flără,
Răcnind, strivindu-l ca să piară.*

*Aproape două miș de ani,
Lovit cu 'nverșunare,
El luptă lupta mare
Cu mulți dușmani
Și tot nu piere,
Ci stă și astăzi în putere.*

*Căci temelia vieții lui
E de Traian sădită
Și soartea e menită
Romînului
Să biruiască,
În veci de-apururi să trăiască!*

IOSIF VULCAN.

Mireasa furată.

De multe ori se întâmplă că unii părinți își silesc fiicele la măritat, crezând că le pregătesc astfel un viitor mai bun, și totuși le fac nefericite.

Când o fată se mărită de nevoie cu o persoană, pentru care nu simte nici o atragere, de obicei ea duce o viață conjugală din cele mai triste.

Avem multeilde de asemenea căsătorii, cari se contractează numai pentru speculă și interes, iar nu pentru adevăratul scop al conviețuirii a două persoane menite a contribui la binele societății omenesci.

Destul de trist este că unii dintre părinți nu vrea să-și consulte fiicele lor la alegerea unei persoane după gustul lor, ci le procură miri, cu cari nu se potrivește nici după stare, nici după vârstă.

În cazul acesta nu mai poate exista între cei căsătoriți nici iubire, nici sinceritate.

Cine nu cunoștea în sat pe văduva Ioana? Dânsa eră o femeie cinstită și harnică, dar avea o însușire urită, că eră cam guralivă.

Îi plăcea să critice și să pismuiască pe toate fetele din satul acela; iar pe a sa o laudă cât se putea mai mult. Ea eră foarte mulțumită de purtarea fiicei sale.

De multe ori când vorbiă cu vecinele sale, se mândriă zicând că fata ei Veronica n'avea păreche în tot satul acela, căci fiica mea, — zicea ea, — nu ține relații cu nici un tiner, ea nu cunoașce dragostea tănuită; Veronica este o fată foarte bună, sîrguitoare și me ascultă întotdeauna. Spuneți-mi, me rog, oare este fată de treabă poate fiica lui Upri-gore, de care-și bat joc toți, sau a văduvei Brad? de câte ori nu am vedut-o stând la taifaș cu toți tinerii, și câte altele am mai vedut... Fiica mea nu ar face astfel de lucruri necuvincioase. Nu trecea zi fără a repetă aceleași laude.

Dar totuș vecinii începuseră a șopti că fata văduvei nu eră așa de nevinovată precum avea aerul a se mândri mama sa.

I

Reposatul Mitrea Popescu, bărbatul Ioanei, a lăsat de moștenire o căsuță și o vie mică, din care trăiă văduva împreună cu fiica sa.

Într'o zi frumoasă și senină des-de-dimineață Ioana fiind gata să plece la vie, spuse fiicei sale că nu se va întoarce decât sara.

După plecarea mamei sale, Veronica isprăvind toate trebile casei și luând ciorapul să împletească s'a aședat sub umbra copacului, care se află în mijlocul ogrăzii. Ea și-a acoperit cu o năframă capul, dar totuș se putea observă frumosul ei obraz.

Eră așa de cufundată în gânduri, încât nici nu aușise că cineva bătea la poartă. De o dată aude un glas cunoscut.

— Veronico, Veronico!

Ea îndată tresări întrebând:

— Cine este?

— Eu sînt Pătru, deschide iute.

— Ce vrea?

— Am venit să te întreb despre cele ce am aușit vorbindu-se în sat. Nu șciū dacă sînt adevărate.

Veronica se scoală repede și aleargă spre

poartă cu curiositate ca să afle ce are să-și spună Pătru.

— Spune-mi dar, ce-i de nou?

— Este adevărat că te vei logodi cu Nicolae?

— Cine ți-a spus aceasta?

— Satul vorbeșce.

— Cum poți să crezi așa ceva, când eu numai pe tine te iubesc. Tu ai fost unicul, care mi-ai răpit inima, și crezi că așa putea preferă pe altul? Din parte-mi bogăția lui Nicolae o socotesc de nimic față de iubirea ta sinceră.

Zică satul ce vrea,

Eu tot voiū fi a ta,

Cu tine me voiū logodi

Și fericită voiū trăi.

— Acuma te rog, pleacă iute ca să nu ne vadă cineva, căci vai de pelea mea!

— Veronico, ține-ți vorba ce mi-ai dat, dacă într'adevăr me iubești, nu me uită.

— Fii sigur, Petre, că eu îți voiū rămânea credincioasă până la moarte.

După ce schimbaseră aceste vorbe și au jurat că vor fi credincioși unul altuia, Pătru a plecat cu inima plină de veselie.

Nu trecu mult după plecarea lui Pătru și văduva s'a și întors de la muncă. Cu obrazul vesel ca nici odat, — a început cu niște vorbe mângăitoare să-și desmerde fata; Veronica nu putea pricepe de unde provinea aceasta bucurie a mamei sale, și de ce s'a întors așa de timpuriu, pe când ea îi spusese că se va întoarce târziu.

— Draga mea fată, ți-am adus o veste îmbucurătoare.

— Ce fel?

— Astăzi, ducându-me la vie, găsi acolo și pe Nicolae cu câțiva lucrători, cari lucrau la via lui. Este un om foarte cum se cade. Fiindu-i milă de mine, a pus pe lucrătorii sei să lucreze și la via noastră. Nu șciū cum să-și răsplătesc această bunătate. Mi-a vorbit că ar voi să se însoară și că numai tu îl poți face fericit. Tu ai fi cea mai bogată în sat ca soție a lui. Ce necaz le vor fi sătenilor în ziua de mâne!

— De ce?

— Pentru că mâne va fi logodna voastră. Gândește-te cât de fericite vom fi amândouă! de aci înainte nu vom mai munci ca până acuma, ci tu vei fi îndestulată cu averea, iar eu voiū trăi în tihnă.

Veronica aușind aceste cuvinte ale mamei sale a devenit palidă, sângele i se urcase în cap, căci gândurile ei sburau în altă parte. Inima-i bătea și mai tare după acela, căruia i jurase credință. Iar în gând își zicea: Doamne! ce-i de făcut! oare așa avea curajul de a destăinuî secretul meu mamei mele cumcă eu iubesc pe altul! Ah! e peste putință a descoperi acest secret al inimei mele, căci cunosc furia ei.

II

Ioana eșind din casă, dă de o mulțime de femei, cari convorbiau pe uliță.

Dânsa se băgă între ele și le spuse cu laudă și fală că Nicolae Ursu a cerut mâna fiicei sale, și că mâne va fi logodna.

Între acele femei se găsiá și Iuliana, care șcicia totul și grăi către ele.

— Dar voi credeți că Veronica ține la Nicolae? Eú șciú că ea iubește pe un alt tiner.

— Da, da, într'adevăr, răspunde o altă voce — am vedúť-o chiar astăzi vorbind cu voinicul Pétru.

Vedúva nu mai așteptá să asculte mai departe, ei cu o furie sêlbatică alergá iute acasă ca să întrebe pe fiica ei dacă sânt adevărate cele ce audise sau calomnií, căci nu-í veniá să creadá, că fata ei o înșeală. Mánioasă întrá în odaie și întrebá pe fiica sa.

— Veronico, este adevărat că tu iubești pe Pétru? spune că te omor.

Veronica nu grăi nimic, dar nici nu putea să grăiască, că ochii ei erau scâldați în lacrimi, și vocea i se înodase.

Íar mama vedénd că nu-í răspunde, a început să facă sgomot, să o certe, s'o batá ca să-í spuná adevărul. Veronica a răbdát până să treacă furia mamei sale, și în urmă luând curaj, a zis mamei sale cu un glas rugător:

— Spune, scumpá mamá, dacă me iubești, cum me pot mărítá cu un bêtrán ca N. Ursu? Eú sânt abia de optuspre-zece aní, iar N. Ursu a trecut de cinci-zeci aní.

Pronunțând aceste vorbe începú a plânge.

Mama sa atunci s'a infuriat și mai mult, și a început a țipá ca o nebuná, vedénd că fata ei se opune la planurile sale.

Dar după puțin liniștindu-se luá pe Veronica de mână și începú să-í vorbească cu un ton mai blând:

— Așá draga mamei, ascultá ce-ți spun eú, căci numai binele-ți doresc.

Ioana sta cu dosul cátrá fereastrá, așá că nu vedea scena ce se petrecea.

Veronica zári pe Iuliana, care-í făcea semn să iasă. Luând un ulcior esi, prefácându-se că merge la fântáná. Acolo se întêlnește cu Iuliana, care fiind trimisá de Pétru, îi spune ca pe sara logodnií să fle pregătítá de plecat.

III

A sosit și sara logodnei. Ioana gândindu-se la viitorul ei și al fiicei sale, nu mai șcicia ce să facá de bucurie. Și sárutând de mai multe ori pe Veronica, pe care o credea că s'a învoit la această căsătorie, a început să pregátească ospêțul ce erá să facá în sara acea.

Pe urmă a venit și Nicolae Ursu aducénd cu el și láutari. S'au aședat toți împregiurul mesei. Ursu a poruncit láutarilor să înceapá a cântá la hore și la doine. Íar cei invitați felicitáú din când în când pe logodnici. Fețele tuturor erau vesele, afará de a Veronicei, care erá cu totul schimbatá. Mai cu seamá Ursu se simțiá cel mai fericit, avénd lângá el o mireasă așá de tinerá și frumoasă precum erá Veronica. Ea párea înainte lui ca bobocul lângá o floare veștejitá.

Când toți își petreceau mai bine și erau în culmea veseliei, de odatá aruncaserá privirea împregiurul lor și nicáiri nu se vedea mireasa, care dispáru-se ca prin fărmece.

Nicolae vedénd că nu e de glumit, se îngrozí și alergá după aceia, cari îi furaserá mireasa.

Dupá multá cercetare í-aú găsit pe amêndoi, pe Pétru cu Veronica într'o casá scundá și neavénd mama ce face, í-a binecuvintat și după câțva timp s'a făcuť și nunta.

Íar Nicolae Ursu, de rușine, s'a dus din satul acela și nu mai a avut îndrásneala să se însoare.

MARIOARA MURNU-BRADOVCA.

L i n i ș t e .

*Dor și dorințe . . .
Ce mică e casa în care
Locuiți împreună,
O rândunică n'ar aflá loc
Să-și facă cuibul în ea.
Cum de nu bateți în ușá
Să ve deschid — — —
Cum de tăceți — — —
Dor și dorințe ?!*

*Staú cu capul în mâni — —
Care din voi ați murit?
Care din voi mai tráește?
Inima-mi zice amêndoue
Sânt moarte de mult!
Nu țí-a remas — făr — —
Amintirea și visul!
— — — — —
Cum aș visá — — — — —
Cum aș scápá de dureri!*

Septembre 1900.

MARIA CUNȚANU.

Ioan Botezătorul.

Tragedie în cinci acte și un preluđiu

de

Hermann Sudermann.

(Urmare.)

Scena a cinci-spre-zecea.

Ceilálți. Irod. Irodiada (cu) **suita** (din dreapta.)

Ioan (s'a urcat pe scará și stá în mijlocul ușei.)

Irod (palid dar zimbînd.) Înțelegi tu ce strigá?

Irodiada. Dá poruncá să-l prindá *pe acela, căci* altfel vom muri amêndoi.

Poporul (tace în așteptare încordată. Cei mai mulți au luat pietre în mâni.)

Iosafat (care stá la stânga lui Ioan, cu o treaptá mai jos, îi oferá o peatrá si-í zice încet.) Ține peatra. (Mai insistent.) Ține peatra!

Ioan (primește piatra.)

Irod. Tu, de colo de pe scará, — nu me cunoșci?

Iosafat (încet.) Isbește-l cu piatra.

Ioan (tare.) În numele aceluí (vrea să ridice peatra, dar se oprește, ca sdrobotit și continuá ca și când s'ar întreba)

ce — imi zice — să te iubesc .. ? (Peatra îi cade din mână.)

(În popor se aude un suspin lin.)

Două slugi (s'au apropiat de Ioan, îl prind și-i dau brânci pe scara templului în jos.)

Irod și Irodiada (se urcă.)

Poporul. Vai noue! Ne-a părăsit și el. O, groază!

Iosafat (cătră Ioan, pe care slugile îl leagă.) Stăpâne, ce ne-ai făcut?

Poporul. O, groază, groază!

(Cortina.)

ACTUL AL PATRULEA.

Un oraș în Galilea. Scena reprezintă curtea unei închisori acoperită cu țără și care se mărginește în dreapta cu grădiniile palatului lui Irod, fiind despărțită de ele printr'un zid mărunt care cotind la dreapta, urmează până la mijlocul planului din fund. În stânga un zid mai înalt în care e o poartă cu canaturi grele. În stânga clădirile uriașe ale închisoarei și o ușă. În zidul grădinii din dreapta, o poartă pe care atarnă din belsug verdețea grădinei din dos, care acoperă partea dreaptă din fund. Înainte în dreapta o bancă de marmură în formă de semicerc cu rezemătoare. În stânga pietre cu mușchii pe ele.

Scena întâi.

Temnicerul. Abi.

Abi (scotând capul d'asupra zidului grădinii.) Temnicerule, hei, n'auți?

Temnicerul. Ce vreți?

Abi. A trecut o minge peste zid. Nu cumva ai vădut-o?

Temnicerul. Nu.

Abi. Te rog caut-o și arunc-o înapoi.

Temnicerul. Da' caută-ți-o singură.

Abi. Cum s'o caut dacă nu-mi deschideți poarta?!

Temnicerul. Nu pot. Lasă-me 'n pace.

Abi. Ascultă temnicerule: minge-a-i a Salomieî, prințesa noastră cea tină. Dacă nu vreți, ia seama.

Temnicerul. Ei, dacă-i a prințesei tinere ... (deschide cu greț poarta.

Scena a doua.

Temnicerul. Abi. Maeca, (mai târziu.) Salomia.

Abi (o strigă napoi, ridând.) Stăpână, poarta-i deschisă, vino.

Temnicerul. Acea-i tinera prințesă, fiica femeii luată din nou?

Abi (dă din cap.)

Salomia (se ivește 'n poartă.)

Temnicerul. Stăpână, de vei mai veni vre-o dată să dea Dumnezeu să vii tot așa, ridând cum ridă astăzi. Căci ușa asta e primejdioasă pentru copiii lui Irod.

Salomia. Dar ce aduce ușa asta copiilor lui Irod?

Temnicerul. Tot pe ușa asta au intrat și cei doi fii ai Marelui ... tot pe ușa asta, înainte de a-i osîndi.

Maeca. Ia mai sfârșește-o!

Salomia. Lasă-i Maeco. Înțelepciunea lui vrea să se arate la lumină căci ea bagă de seamă că pentru ea azi e serbătoare. Nu știi alte povești mai bune, bătrânule?

Temnicerul. Ce fel de povești, tină stăpână?

Salomia. Povești de ieri. Povești cari să nu se mai sfârșească. Povești tinere (se întinde.) ca noi.

Temnicerul. Ah! Aș știi eu, dar —

Salomia. Dar? Spune ai mai închis vre-unul?

Temnicerul. Da.

Salomia. Ce-a greșit ăla?

Temnicerul (viclean.) A furat găini, stăpână.

Salomia. Ia seama să nu-mi furi tu mie vremea de geaba.

Abi (incet către el.) Asta nu știe de glumă.

Temnicerul. Iartă-me, stăpână, nu șciam ... poate vreî să 'ntrebi de Ioan.

Salomia (mândră.) Care Ioan?

Temnicerul. Căruia-i zice Botezătorul, profetul din Iudea.

Salomia. Așă? E aici el?

Temnicerul. Da, stăpână de trei zile. În coada suitei cu care ai venit, a fost adus și el. Acum e bine păzit, între gușteri și scorei. Ziceau că a îndemnat la răscoală pe cei din Ierusalim și de aceea —

Salomia. Vrea să-l ved și eu pe acest Ioan.

Adu-l încoa.

Temnicerul (speriat.) Stăpână, asta nu se poate.

Salomia. Vrea. N'auți? Vrea.

Temnicerul. Stăpână, ți-am deschis porțile asta fiind că perduseși o jucărie. Trebuie acum să-mi perd eu capul meu cărunț în loc să-ți perdi tu jucăria?

Meha. Stăpână, vine Tetrarhul.

Salomia (acoperindu-se cu vëlul.) Ascundeți-ve (ea se ghemuește după bancă, fetele se furișează în tufiș.)

(Irod cu suita lui se ivește în poartă.)

Scena a treia.

Ceii'alți, Irod, Merokles, Iabad, Gabalos.

Irod. Hei, temnicer!

Temnicerul. Stăpâne.

Irod. Cine sunt ăi trei care tot pândesc pe lângă poartă? Se uită pe sub gene și nici n'au salutat.

Temnicerul. Stăpâne, ăia sunt cei mai din urmă din ceata care, cum zice ei, urmă din Ierusalim pe Ioan. Opt zile și opt nopți l-au urmat.

Irod. Cei din urmă zici? Dar ceii'alți ce s'au făcut?

Temnicerul. Aceia au ramas de bună seamă pe undeva pe drum și vor fi murind de sete, de nu cumva îi vor adăpa corbi.

Irod. Goniți-i și pe ăștia.

Temnicerul. Stăpâne, i-am gonit de mai multe ori, dar ei se întorc mereu înapoi.

Irod. Ei, atunci lăsați-i să stea.

Merokles. Vedeți, ce blând e stăpânul nostru. Nu poruncește să-i facă ciupăți.

Iabad. Trăiască stăpânul! (Ceii'alți se întovărășesc la strigăt.)

Irod. La dreptul vorbind, prieteni, de nebuni și de înțelepți nu-mi prea place să me leg, căci nu se știe nici odată dacă gădele ține 'n mână capul unui înțelept sau al unui nebun.

Gabalos. Tu nu vei greși, stăpâne, căci tu ești înțelept, totdeauna înțelept.

Irod. Dacă ți-aș tăia ție capul, n'aș greși de loc, căci tu știi că ești un nebun, totdeauna ai fost nebun ... (Apropiându-se de bancă.) Aduceți-mi-l încoace pe — (observă pe Salomia, care s'a întins puțin peste margine, făcând un sgomet ușor și apoi se ascunde repede.) Duceți-ve nițel înapoi, până la poartă. (Gabalos, Merokles, Iabad es.)

EMULARE DE BICICLISTE.

Scena a patra.

Irod. Salomia. Abi. Meha (ascunse.)

Irod. Îa spune-mi tu cea ascunsă 'n vël, nu ești tu Salomia, fiica nevestii mele?

Salomia. Stăpâne, mulțumită scutului teū, aceea sūnt.

Irod. Cum ai venit tu în curtea închisorii?

Salomia. Nu me 'ntrebă, stăpâne. Altfel sufletul meū ar roși înaintea ta. Am fost curioasă să te vëd, căci te-am simțit venind.

Irod. Și unde-ți sūnt tovarășele de joc?

Salomia. Ele se sfiesc în fața ta și de aceea s'au ascuns. Abi, Meha, ești la iveală c'asă poruncește stăpânul nostru. (Abi, Meha es sfioase la iveală, inclinandu-se mult.)

Irod. Ochiul teū se roagă pentru ele, de aceea nu vreaū să le cert.

Salomia. Și gura mea îți mulțumește pentru ele. (Face semn fetelor care se retrag.)

Irod. Ea mulțumește ca un biruitor. Vorba ta-î un cântec dulce. Cum s'a făcut Salomio, de n'am auzit până acum nici odată vocea ta?

Salomia. Întrebă pe mama despre asta.

Irod (posomorit.) Pe mamă ta? Dar eū știu că tu ai încredere în mine. Tu mi-ai dat în mână pe fata care a destăinuit într'o noapte secretul palatului.

Salomia. Aș fi putut face altfel, stăpâne? Dar nu-l pedepsești și pe acela căruia i-a dat secretul?

Irod. Nu știu... Dar cum — — ?

Salomia. Stăpâne, mi se pare că are mare trecere 'n popor. De-l vei cruță, poporul se va întoarce iar către tine.

Irod. Salomio, de pe buzele tale picură cuvintele înțelepciunii.

Salomia. Uite cum staū ucenicii lui la poartă. De te vei purtă blând cu el, ei vor trimbiță lauda ta prin Ierusalim.

Irod. Cât de deosebită ești tu de mama ta, Salomio!

Salomia. Și cu toate astea cât de bine-î seamen!

Irod. Vreaū mai bine să cred, că nu semenii de loc cu ea... Dă-ți vëlul jos, dulcea mea.

Salomia. Stăpâne, de ai fi tatăl meū! Dar nu ești! Cum te apropii de mine, mama-mi trage vëlul până peste piept.

Irod. Ridică-ți vëlul pentru mine.

Salomia. Stăpâne, prea sūntem singuri.

Irod. Așă? Dar dac' aș mai fi cu alții, l-ai scoate?

Salomia. Poate. Întrebă pe mama.

Irod. Numai puțin. Măcar de un deget.

Salomia. Nu, deū nu, nu se cade, stăpâne.

Irod. Dar dac' aș fi cu alți bărbați la masă, ori am sta la un pahar de vin și tu ai veni și ți-ai scoate vëlul, ți s'ar părea mai cuviincios?

Salomia. Poate... Eū știu și să joc, stăpâne.

Irod. Și ai face tu asta pentru mine?

Salomia. Dar tu ce ai face pentru mine?

Irod. Salomio!

Salomia (sculându-se.) Nu, deū nu, stăpâne. Întrebă pe mama. Eū nu sūnt destul de coaptă la minte și nu știu ce se cuvine să facă ori să nu facă o fetiță. Dar știu eū prea bine ce aș vrea!...

Irod. Ce ai vrea?

Salomia. Ceea ce-ți stă în mână, stăpâne. Alt-

ceva nimic, nimic mai mult! Veți? Dacă ți cu blândeță pe acest întemnițat, ei vor cântă lauda ta, iar eū voi fi mândră 'n inima mea și-mi voi zice: A urmat sfatul teū.

Irod (cânte temnicer.) Adu-l încoa pe Botezătorul! --- Oi vedea eū, Salomio!

(Temnicerul ese.)

Salomia (din poartă, ridicând puțin vëlul.) Și eū îți voi mulțumi stăpâne.

Irod. Salomio!

Salomia (dispare cu hohot pe ris. Abi și Meha i-ai eșit în cale.)

Irod (Se uită după ea, apoi se așează pe bancă.)

(Va urmă.)

IL. CHENDI ȘI C. SANDU.

Cântece de trestie.

— După Lenau. —

5.

*Peste lacu 'n nemișcare
Raza lunii blând plutește,
În cununii de trestii pare
Rose dalbe că 'mpletește.*

*Cerbi se plimbă peste dealuri
Cu priviri cercetătoare;
Câte-o pasere pe maluri
Dă din aripi visătoare.*

*Plâng și-ascund a mea privire;
Lin în suflet îmi apune
Dulcea dragei amintire,
Ca în noapte-o rugăciune.*

SORIN.

Minciuni de dragoste.*

Rătăciam mai alaltă-ieri pe trotuarele bulevardului, când unul din prietenii mei, un literat cu vază și cu un viitor frumos, me oprî în drum cu aceste cuvinte:

— Știi, me însor.

— Dragă prietene, nu voi comite impertinența să te felicit. Dacă tu ești nebun, eū nu sūnt.

— Pocî să me feliciți, căci iaū o femeie tineră, frumoasă...

— Alt ceva...

— Îți spuî tineră...

— Am auzit, de asta zisei „alt-ceva“, căci știu din 'nainte ce o să spunî. E știut de când cu moș Adam și baba Eva că femeea pe care o îei e tineră, frumoasă, spirituală, grațioasă... Toți amoresații exagerează.

— Dragul meū, ai dreptate și nu ai dreptate. Întei ai dreptate fiind că ai dreptate, și pe urmă n'ai

* După Delvan.

dreptate fiind că ai dreptate. Eu nu am nici una nici alta. Îubesc și sunt iubit.

„Logodnica mea e un înger care vorbește englezește ca o englezoaică, nemțește ca o berlineză, franțuzește ca o parisiană. Apoi, mai cântă la pian ca un Liszt și are o voce de prima-donă. Toate acestea te conving că are o educație care te-ar face să sperî la o zestre de o sută de mii de franci venit.

„Dar trebuie să mărturisesc că nu are decât un sfert din această zestre, și asta nu ca venit.

— Doue-zeci și cinci de mii de franci! Dar bine omule, după cum te cunosc eu pe tine, acești douezeci de mii de franci vor fi isprăviți în șase luni.

— Negreșit. Voesc șase luni de fericire deplină, asta-mi va ajunge pentru toată viața.

— Fericit nenorocit! Dar judecă puțin...

— Să judec? asta însemnează să-mi pierd vremea, a pierde vremea e o nebunie. Șase luni de fericire prietene, și apoi... apoi fie și sfârșitul lumii“.

Cu aceste cuvinte, exemplarul ăsta de Ludovic al XV se învârti în călcăie și me lăsă pe trotuar, nemișcat, încremenit.

„Șase luni de fericire și apoi sfârșitul lumii“. Biet neprevădător! nu știe se vede că sfârșitul lumii nu vine după șase luni nici pentru regi nici pentru literați — dar sfârșitul celor douezeci și cinci de mii de franci, da, înțeleg și eu.

Cea mai mare parte a amorașilor au unele expresii tipice ca: „să fiu iubit și apoi să mor!“ „Pentru o fericire, pentru un suris al ei, aș da totul pe lumea asta!“ „Poruncește să mor și voi muri aci sub ochii tei!“

Dar acești amorași știu bine că nu se moare așa, că nu se dă tot pentru un suris — chiar în cazul când au ce da — ei știu aceasta și scusa lor e reua credință.

Ei știu că aceste minciuni amoroase vor găsi mereu imitatori. Dacă vei spune unei femei că o vei iubi un timp oareș-care, că vei face pentru ea ceea ce orî ce om galant e în stare să facă pentru o femeie, ea nu va crede în iubirea ta și te va disprețui. Spune-i înse că o vei iubi întotdeauna, că-i vei fi în veci credincios, că ești în stare să desprindî luna după cer anume pentru ea, fără îndoială te va crede și te va adoră.

Cu toate acestea se găsesse une-orî și femei sceptice, dar sunt aspru pedepsite, după cum veți vedea din istorioara de mai jos. În această istorioară e vorba de o femeie, de un amoraș, de un deget, de un comisionar și de un lacheu.

Femeia, de 60 de ani, severă și melancolică la epoca în care am cunoscut-o eu, fusese frumoasă și sburdalnică cu patru-zeci de ani mai înainte. Avea și dreptate să fie sburdalnică: eră și frumoasă și veduvă. Ve închipuiți că adoratorii nu lipsiau din giurul ei. Ea îi respingea pe toți zîbind, cu toate că unul din ei îi plăcea.

Eră un englez, cu un cap ca lord Byron. Cu toate că-l preferă celorlalți, îl respingea și pe el ca și pe ceilalți, dar ceva mai blând.

Într'o sară, pe când se află singură cu el, englezul vru să rupă ghița, ca să se asigure că această ghiță ascunde un vulcan, după cum credea el. El fu dușos, ea glumeată, el deveni stăruitor, ea remase batjocoritoare, și în momentul în care el îi

jură un devotament orb, ea-l oprî scurt, zicându-i cu vocea ei drăguță:

„Minți! Îmi făgăduiești ceea ce ți-i imposibil să îndeplinești, ca toți amorașii. E înjositor pentru mine să fiu iubită așa de burghezește!“

— Doamnă, răspuse respectos amorașul, tot ce făgăduiesc sînt în stare să îndeplinesc, tot ce spun sînt gata să-ți dovedesc... Ce ceri de la mine?... Te conjur doamnă, cere ceva, orî ce vrei. Vrei sângele meu, viața mea?

— Nu, asta e prea mult, sau nu e de ajuns. Îmi oferi capul dtale, dar știu că nu ai da nici degetul cel mic al mînei, un lucru nefolositor.

Englezul se sculă, salută respectos și se retrase.

A doua zi de dimineață i se aduse doamnei o casetă de moda de atunci. Când deschise caseta, găsi înăuntru pe o perniță de catifea neagră, un deget mic smuls de curînd din tulpina lui. Alături de acest dar funebru eră scrisoarea următoare:

Doamnă,

Ai crezut că un deget tăiat e o probă de iubire. Îți trimit această probă ca să nu te mai îndoiești de devotamentni bărbaților în general și al meu în particular.

Acum, fiind că mi-ar fi imposibil a vedea fără indignare pe femeia care a avut crușimea pe care ai avut-o dta — Schilok nu cerea decât o uncie de carne, dta ai cerut doue — îmi vei permite doamnă, să plec înapoi în Anglia. Ieri te iubiam, astăzi te urîsc, e acelaș sentiment întors.

William B.

Frumoasa veduvă leșină și cu mare greutate o readuseră la viață.

Când se deșteptă începî a plînge cu lacrimi adevărate. „Sêrmane William, tu m'ai iubit“. Din aeel moment deveni în adevăr veduva iubitului ei.

Degetul fu pus într'o cutie de lemn mirositor — după ce-l îmbalsamă, bine înțeles. În fiecare zi această veduvă nemîngăiată îl privia plîngînd.

Trecuseră patru-zeci de ani de atunci. Tinereța pierise, dar amintirea nu.

E știut că pentru femeile tinere lacheii nu sînt oameni, nu e așa și pentru cele bătrâne. Cu cât se depărtează de cochetărie, devin mai umane.

Deci într'una din zile veduva se uită la bătrînul ei servitor Jac, cum se tot învîrtia prin casă, și observă că la o mână i lipsește degetul cel mic. Nu știu cum îi veni o bănuială și-l întrebă cum și-a pierdut degetul.

Jac îi povesti ceea ce poate bănuți.

Acum patru-zeci de ani eră comisionar în colțul unei străđi. Dar nu-i mergea de loc bine fiind înecă prea tîner.

Într'o dimineață, un domn bogat — pe care-l și descrie — se oprî și examinându-l de sus până jos, i propuse să-i dea degetul lui mic în schimbul unui fișic de napoleonî. Întîi refusă, dar fiind că suma eră bună și un deget mai mult sau mai puțin nu e lucru mare, se învoi.

Ceva mai târziu se lăsă de meseria de comisionar și intră ca valet la o doamnă veduvă, actuala lui stăpână și...

Bătrînul lacheu nu-și isprăvi povestirea și stăpâna-sa alergă la cutie, luă degetul și-l aruncă pe fereastră.

Adorase patru-zeci de ani degetul unui comisionar.

Orî ce fabulă își are morala ei. Conclusia e, că ori ce femeie ia falșul drept adevăr și reul drept bun. Să le lăsăm deci, tot ele sînt în pagubă.

București. 1900.

LIA MĂGURĂ.

Dănțuitoarea japoneză.

Nimic nu este mai tăcut și mai solemn, ca începutul unui banchet japonez; nici un străin, care observă deschiderea scenei, nu-ș poate închipuî cât de sgomotos se sfârșește înse, un astfel de banchet.

Cu totul în tăcere, fără de-a vorbi un singur cuvânt, oaspeții, îmbrăcați în hainele lor de sărbătoare, se așează la locurile destinate, ce formează un pătrat, ingenunchind pe perine. Servitoare, ale căror picioare desculțe nu dau nici un sunet, așează înaintea oaspeților mësutele mici învăluite în pânză de lac. Câteva momente domnește numai un zîmbet și o mișcare undulătoare ca și în vis. Chiar și din afară nu se aude nici un sunet, de oare-ce sala festivă de prânzuri e despărțită de stradă prin parcuri mari.

În fine stăpânul casei rupe tăcerea generală cu formula stereotipă: O — somatsu de gozarimasu ga! — düzo o — hashi! (Scusați bucatele modeste, ce vi-se întind, și poftiți a luă din ele.) La aceasta toți cei de față se apleacă în tăcere și-și apucă uneltele de mâncare numite hashi. Dar nici întrebuințarea acestora nu produce vr'un sunet; servitoarele toarnă în tăcere vin cald de orez, sake, în paharele largi, și numai după ce s'aū gustat diferitele bucate și s'aū golit câteva pahare de sake, se desleagă limbile.

De-odată un ris nădușit, intră în sală un număr de fete tinere. Ele fac complimente profunde, stând în genunchi apoi intră în spațiul gol dintre oaspeți și încep a umple paharele cu o grație și o dexteritate, pe care n'o poate posedă o fată ordinară. Sînt admirabil de drăgălașe în vestmintele lor de mătăsă prețioasă și pompoasele lor brăne de brocat; përul lor împletit frumos, e împodobit cu flori artificiale, cu pieptini curioși, cu ace și cu diferite giuvaere de aur. Ele salută pe străin, ca pe un vechi cunoscut, glumesc, rîd și câte-odată se poate auzi chiar și un strigăt lin. Acestea sînt dănțuitoarele numite geisha, care după datina de acolo, se angajează pentru prânzuri festive.

Sună ghitara cu trei coarde samisen. Dănțuitoarele se retrag la locul liber dintr'un capăt al sălei. Câteva fete, sub conducerea unei cântărețe, formează orchestra constătătoare din mai multe ghitare și două tamburine drăgălașe, pe care cîntă totdeauna cele mai tinere. Altele singure sau cu părechea, încep dansul. Câte două fete dansează cu așa mare regularitate, în pași și în ținută, cum numai după o deprindere de ani de zile e posibil. Adeseori mișcările lor sînt mai mult figurî pitorești, decât aceea ce Europeniî numesc danț, sînt poziții grațioase acompaniate de mișcări curioase și undulătoare ale mîneșilor și eventalielor, de jocul linguşitor și modest supus al ochilor și feței, cu totul în mod oriental. Geisha cunoașce și danțuri pasionate și frivole,

dar la ocaziuni extra-ordinare și înaintea societăților alese, danțul ei presintă resunetul legendelor frumoase vechi, precum dragostea fiicei zeului de mare cătră pescarul Urashia ș. a.

Și iarăș se umplu paharele cu acel vin călduț adormitor, la culoare galben deschis, care umple sufletul de o îndestulare blîndă, și care, ca un mijloc de adormire, lasă pe om să uite lucrurile de toate zilele, fiind transportat într'un deliciu și într'o plăcere nespūsă, așa că dănțuitoarele i se par a fi ființe feerice dintr'o altă lume.

Dar vinul își exercită influența sa, și prânzul. la început atît de tăcut și serios, trece pe încetul în veselie. Oaspeții își părăsesc locurile, formează grupe, fetele aleargă rîdînd de la grupă la grupă, umplînd mereu paharele. Bărbații încep a cîntă melodii vechi de luptă sau legende chinezești, sau unii chiar și danțează. O dănțuitoare își ridică hainele până la genuchi și ghitarele întonează melodia veche a marinarilor: Krompira fuae fune. Apoi dănțuitoarea începe a alergă ușor și îndemănată pe liniile unei figurî în formă de 8, un bărbat tiner cu paharul în mîna face aceeași figură. Dacă se întîlneșe ambii pe aceeași linie, atunci acela, din a căru greșeală s'a întîmplat întîlnirea, trebuie să bea un pahar cu vin. Tempo devine tot mai vioiu, dănțitorii aleargă tot mai repede, și, lucru natural, dănțuitoarea învinge.

În cealaltă parte a sălei, alți oaspeți și alte dănțuitoare joacă keu. Șed cu părechea față în față, cîntă, bat în palme, și în diferite intervale întind singuratic degete, cu câte un strigăt ușor accentuat; aceste strigăte înse nu sînt, decât niște sunete fără de înțeles:

Choito — don don!
Otagaidane!
Choito — don don!
Oidemaschitane!
Choito — doe don!
Schimaimashitane!

Pentru a jucă o geisha jocul keu, se cere inteligență, ochi ageri și multă dexteritate, și dacă ea pierde câte-odată, o face aceasta numai din curtoasie.

Cu toată intimitatea aparentă, la prânzurile japoneze se oaservă un decor strict între oaspeți și dănțuitoare. Orî cât vin să fi bcut vr'un oaspe, el nici-odată nu încearcă să-și permită mai mult decât se cuvine față de o fată, și nici-odată nu uită, că ea apare la banchet, ca o floare gingașe, care înveseleșce ochiul, dar care nu e iertat să fie atinsă. Intimitatea ce și-o permit adeseori turiștii europeni față cu dănțuitoarele și servitoarele, e tolerată din partea Japonezilor cu un zîmbet, dar ei o desprețuesc și o privesc ca o dovadă de rea creșcere.

Petreccrea și veselia durează încă cîtva timp; la miezul nopții înse oaspeții dispar încetul unul după altul. Sgomotul se linișteșce, musica și, în fine, după ce cel din urmă oaspe e petrecut de dănțuitoare între surisuri și salutări vesele până la ușe, dispar și ele în tăcere în întunericul nopții.

 SALON

† Aron Densușianu.

După încheierea numărului trecut ne-a venit din Iași șcirea neașteptată și tristă, că *Aron Densușianu*, bărbat de litere și profesor la universitatea din Iași, a încetat din viață acolo sâmbăta trecută, 2/15 septembrie.

Aron Densușianu a fost unul din tinerii iviți la începutul anilor șesezecei pe terenul literaturii noastre dincoace de Carpați, scriind la început numai poezii, apoi studii literare-critice și folkloristice, pe care le-a continuat până la sfârșitul vieții sale.

S'a ocupat și cu politica, ceea ce a produs emigrarea sa în România, unde apoi s'a ocupat exclusiv numai de literatură și de școală.

S'a născut la 1838 în comuna Densuș, Transilvania, comitatul Hunedorii, din o vechiă familie nobilă română Pop de Hațeg. Fiind că în clasă erau mulți cu numele Pop, profesorii din Blaș, unde a studiat gimnasiul, spre a-l deosebi de ceilalți, i-au dat numele „Densușianu“, nume adoptat de el și de frații sei pentru totdeauna.

A studiat în Hațeg la Franciscani, de acolo a trecut la gimnasiul din Blaș, din 1852 până 'n 1860, atunci s'a dus la Sibii și a făcut până 'n 1864 cursul la academia de drept.

Pân' a nu termină cursul juridic, a început să lucreze pe terenul literar, ca colaborator angajat la foaia pedagogică „Amicul Școlii“ a lui Visarion Roman, care signalează prima noastră mișcare literară din anii cincizeci.

Terminând studiile, s'a făcut avocat, s'a căsătorit și s-a deschis cancelăria advocațională în Făgăraș, unde se aruncă în vârtejul politicii, ca unul din conducătorii opoziției. Debutul acesta la 1873 i-a atras un proces politic și a fost condamnat la închisoare de o lună de zile.

Peste doi ani s'a mutat la Brașov, unde cu frate-seu Nicolae Densușianu, cu Teofil Frâncu și cu Ioan Lăpădat au scos un ziar politic, „Orientul Latin“ cu o radicală programă națională.

Cinci ani de zile a stat în Brașov, apoi a trecut în România, unde în 1881 a obținut catedra de limba latină la universitatea din Iași, iar de la 1883 a supliniit și catedra de limba română.

Din lucrările sale literare amintim: „Românii și maghiarii“, studiu istoric-politic, publicat la Brașov în 1875; „Negriada“ epopeă națională de o concepțiune naltă, intercalată cu mituri populare, la care a lucrat aproape 20 de ani; „Istoria limbii și literaturii românești“, în care susține multe păreri contrare de cele obicinuite în manualele noastre școlare; „Cercetări literare“ o serie de critice, din care multe s'au publicat întâiu în revista noastră; *Arta poetică* a lui Horatiu tradusă în versuri; „Aventuri literare“ o polemică literară dată la lumină întâiu asemenea în „Familia“; studiul lingvistic „Din vocalismul latin și român“. Din culegerile sale de poezii originale relevăm: „Hore oțelite“ și „Valea vieții“. Tot aici vine a se aminti tragedia sa „Optum“. Una din cele mai valoroase publicațiuni ale sale este „Revista

critică-literară“ în colaborare cu fiul-seu Ovid, la Iași, în 1893—1897, în care s'au publicat multe studii folkloristice și mitologice naționale importante.

Activitatea sa literară a atras și atențiunea Academiei Române, care la 1877 l-a ales membru corespondent în secțiunea literară.

Aron Densușianu, mort în etate de 63 ani, este o pierdere pentru literatura noastră, căci a fost un muncitor bine pregătit și neobosit.

Familia reposatului a dat următorul anunț funebral:

Jalnicii Elena soție, Elisa, Ovid, Elena fiți, Vespasian Erbiceanu ginere, Ovid Erbiceanu, nepot, Benjamin, Nicolae, frați, Iosefina G. Densușianu, nepot, Octavia și căpitan A. Stoianovici, familiile Circa, Erbiceanu, Pușcariu, Stoianovici, Moroianu, cu inimă zdrobită de durere fac cunoscut pierderea prea iubitului lor soț, tată, frate, cumnat, unchiu și văr *Aron Densușianu*, profesor universitar încetat din viață, după o lungă suferință, la 2 septembrie orele 3 a. m. în etate de 63 de ani.

Cortegiul funebru va plecă de la locuința decedatului, strada Ralet 6, luni 4 septembrie, orele 2 p. m., iar ceremonia religioasă va avea loc la cimitirul Eternitatea.

Fie-i țărina ușoară și memoria eternă!

Iași, 2 septembrie 1900.

T o a m n ă .

Dșoarei Elena Cernea.

E o zi friguroasă de toamnă. Stați singur în odaie, aședat la fereastră și me uit afară, la frunzele vestejite ale câtorva sălcii înalte, pe care un vânt ușor și rece, după ce le desprinde de ramurile lor subțiri, le aruncă în toate părțile.

Ca întotdeauna toamna, când cad frunzele, sunt cuprins și în momentele acestea de o melancolie fără seamăn și par' că-mi vine un dor de ducă, să plec sub alte ceruri, unde nu e toamnă, unde nu se prevestește încă apropierea iernii.

Ce bine trebuie să fie în locurile acelea, unde nu e iarnă decât câțava vreme sau chiar de loc și atunci când la noi e zăpadă și cerul înegrit de nori, acolo e vreme frumoasă, cer albastru și soare strălucitor!

Ce bine! ...

Și 'ntr'o clipă imi reamintesc tot ce-am citit despre Italia, despre lumina trandafirică răspândită adese-oră după apunerea soarelui, despre grădinile pline cu portocali, cu lămâi și cu granați și despre primăvara vecinică, care există în unele părți ale acestei țări plină de atâta farmec poetic.

— Și iarna și zăpada, ca la noi, e aproape necunoscută pe câmpiile din sudul Italiei — imi spunea un prietin. — La Neapol trec ani întregi fără să ningă de loc.

La Neapol!

Gândind la acest oraș, imi vine în minte o mică petrecere din toamna anului trecut, când ea venise într'o sară la noi.

Fusese câteva săptămâni la Neapol și la Roma, împreună cu mama ei și în seara aceea ne povesti toate impresiile, pe care le avuse în timpul petrecerii ei acolo.

Și par' c'o ved' încă! Eră înaltă, drăguță și blondă și vorbea așa de frumos, așa de drăgălaș și eră atât de încântătoare, încât de la o vreme nici nu mai dam atenție celor ce ne spuneau și uitându-mi de mine, rămăseiu îmbetată, cucerit de privirile fermecătoare ale ochilor ei albaștri.

De multe-ori mai fusese la noi până atunci, dar nici odată nu-mi păruse atât de atrăgătoare, ca în seara aceea.

— Câte impresii pentru seris ai putea avea acolo! — imi zise ea într'un târziu. —

— Posibil, dar mi-ar plăcea mai mult să pot pietă ca Corregio o a doua Madonă blondă ... Aș avea și model! —

Și me uitai în ochii ei.

Ea totdeauna veselă, totdeauna bine dispusă, începuse să bată din palme și să ridă.

— Apoi mi-ai da mie tabloul?

— Da, de sigur!

— Dar eu cred — și-și luă floarea ce o avea pe cap — că Madona nu purtă rose în păr. Vrea să-ți-o dau? Prinde-o!

Și mi-o aruncă.

O lua și-o puse în butonieră.

— Ce nebună sunt! — zise ea. — Ai să crezi acum, că me închipui, că seamăn cu Madona.

— Ei așa! Par' că de ieri ne cunoaștem! —

Și-am mai vorbit și-am mai ris multă vreme, ne petreceam bine de tot, căci eră peste firea omească să nu fii vesel, să nu fii bine dispus, când o blondă așa de drăguță și-se uită în ochi și-ți vorbește cu atâta prietenie.

Și mai târziu, când se pregătea să plece, imi părea că are să piară veselia și risul din casă, pentru a face loc din nou monotoniei și tristeții, imi părea că are să se nimicească poezia cea mai diafană și eterisată, pentru a fi înlocuită de prosa cea mai rece și seacă!

Și de-atunci a mai fost de multe-ori la noi, dar nici-odată n'am mai fost așa de vesel și nici n'am mai simțit acea completă mulțămire sufletească, de care am fost atât de mult cuprins în seara aceea!

Brașov.

St. Russu.

TEATRU.

Teatrul Național din București. Direcțiunea anunță că până acuma s'a pus în repetiție pentru stagiunea viitoare următoarele piese originale: „Doue prietene“ de P. Macri; „Ultima lovitură“ de St. Mihăileanu; „Zina Carpaților“ de Speranța; „O mamă“ de C. Anghelescu; „Ziariștii“ și „Inima de soldat“ de Emil Nicolaș.

Concert și teatru în Sebeș. Reuniunea meseriașilor din Sebeș, „Andreiana“ invită la concertul-teatru ce-l va aranja din incidentul sfînțirii bisericii renovate din Sebeș, la 10/23 septembrie în sala cea mare a otelului „La leul de aur“. Program: I. 1. Cuvânt ocașional la desvélirea drapelului „Andreinei“. 2. „Să cântăm azi în cor“, cor mixt de Haydn.

3. a. „Cine n'are dor pe vale“, cor mixt de G. Șorban. b. „Țiganul la vênat“, anecdotă de T. Speranța. 4. „Copilo tu ești gata“, cor mixt de F. Mendelsohn. 5. a. „Țiganul cinstit“, anecdotă de T. Speranța. b. „Eu me duc, codrul rămâne“, cor mixt de Șorban. II. „Sărăcie lucie“, comedie într'un act de I. Vulcan. Persoanele: Sivu Iernilă, episcop, Petru Ursu; Veselina, fiica lui, Saveta Moga; Iota, cărăuș, Petru Muntean; Viligă, nebunul satului, Simion Androne; Trăilă Liliac, fecior holteiu, Petru Opincar; Sanda, țigancă vrăjitoare, Ioan Reftea. Feciorii. Fete. Popor. III. Dans. Venitul curat e destinat în favorul fondului pentru ajutorarea veduvelor și orfanilor meseriașilor din Sebeș și giur.

Concert și teatru în Hodoș. Reuniunea de cântări și musică a plugarilor români din Hodoș lângă Lugoș a dat la 8/21 septembrie un concert și reprezentație teatrală. S'a cântat: „Negruța“ cor mixt de I. Vidu, „Nusca“ cor mixt de V. Magdu, „Marșul lui Mihai Viteazul“ cor mixt de I. Vidu. S'a jucat „Ruga de la Chiseteu“ comedie populară cu cântece și joc într'un act de Iosif Vulcan.

Teatru românesc în Macedonia. Cetim în „Peninsula Balcanică“ din București, că la Selia, comună românească de lângă Veria, în Macedonia, au avut loc în timpul vacanții, mai multe reprezentații teatrale din partea unui grup de elevi ai liceului român din Bitolia. În special, câteva piese de Alexandri au reușit așa de bine, încât Românii nu șeau cum să-și exprime bucuria lor, declarând, că așa ceva nu au văzut în viața lor. Este o dovadă mai mult, de influența ce poate avea teatrul asupra educațiunii naționale a unui popor, care se găsește la începutul dezvoltării sale, cum este poporul român în Macedonia. De aceea, dorim ca teatrul român în Macedonia să capete o existență reală și o popularitate cât se poate de întinsă, pentru ca alătura cu școala, să aducă foloasele de cari au parte popoarele civilizate.

MUSICĂ.

Opera română în București va începe seria de reprezentații în 1/14 novembre, cu următorul personal: Dșoarele Antoinetta Orcesi și Onoria Popovici, prime soprano-dramatice; dra Cam. Mihăilescu, primă soprano-legeră; dra Augusta Karbus, soprano dramatică; dl Eugenie Durot, prim tenor dramatic; dl I. Băjenaru, prim tenor liric; dnii Al. Băcănescu și C. Grigoriu tenori; dnii Gino Tesari și Aurel Eliade, primii-baritoni dramatici; dl D. Teodorescu, prim bas; dl Gr. Alexiu, bas; dl C. Radulescu, bariton; dl Const. C. Petrescu, comprimari. Corul e compus din 50 persoane, iar orchestra din 52. Corpul de balet are 30 de elevi ale școlii de balet anul II și III sub conducerea dnu profesor Thomaso Paris. Prim șef de orchestră și maestru concertator, dl Pietro Vallini. Subdirector artistic și director de scenă dl Gr. Ventura. Primele opere care se vor reprezenta, sunt: Hughenoții, Petru Rareș, Otello, Africana și Freischütz.

Concert la Blaș. Cu ocașiunea serbărilor jubileare ale aniversării de 200 de ani a unirii cu Roma, s'a dat la Blaș marți în 5/18 septembrie și un concert festiv. Conform programului, corul format din inteligența locală a cântat oratorul „Ilie“, după cu-

vintele vechiului testament, de F. Mendelssohn și „Brumărelul“ baladă populară de Iacob Mureșianu; dșoara Elisa Bodocan a declamat un „Imn religios“ și dna Emilia Albertoni, operistă din Milano, a cântat „Stabat mater“ de Rossini, s'a mai executat „Serenada“ de I. Mureșianu pentru sopran, tenor și bass. Dșoara Olivia Barđoși a cântat pe pian „Craful codrului“ de Liszt și „Cimpoiul“ de I. Mureșan. După concert dans în otelul „Univers“.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Serbările de la Blaș. Marți la 18 septembrie n. s'a întrunit în Blaș sinodul provincial, în amintirea aniversării de 200 ani a unirii cu Roma. Conform programului publicat de „Unirea“: luni în 17 septembrie s'a întrunit membrii sinodului în ședință pregătitoare. Seara la 7 orașul și institutele de învățământ s'a iluminat și s'a ținut conduct cu torțe. Marți în 18 septembrie dimineața la 8 $\frac{1}{2}$ liturghie solemnă, pontificând În. Pr. Ssa Părintele mitropolit, cu asistența episcopilor sufragani și a membrilor sinodului. Corul mixt al profesorului Iacob Mureșianu. Mitropolitul a rostit un cuvânt festiv. La orele 1 d. a. prânz de gală în curtea mitropolitană. Seara la 8 $\frac{1}{2}$ concert în sala de gimnastică sub conducerea profesorului Mureșianu și cu concursul mai multor artiști. Mercuri, 19 septembrie, liturghie solemnă, cu corul Mureșianu. Ședința primă a sinodului. La orele 10 $\frac{1}{2}$ ședința literară festivă a tuturor institutelor de învățământ din Blaș, După prânz continuarea ședințelor sinodului.

Cine au luat parte la sinodul din Blaș. I. Din Archidieceșă: Esc. Sa mitropolitul Victor, I. M. Moldovan preposit capitular, dr. Ioan Rațiu canonic, Sim. P. Mateiș canonic. Iosif Hossu canonic. Dr. Aug. Bunca, canonic. Dr. Vas. Hossu, canonic. Basiliu Rațiu, rector seminarial. Iac. Macaveiș, vicariu Făgăraș. Nic Solomon, protopop Ludoș. Dr. Isidor Marcu, secretar mitrop. — **II. Din diecesa Orășii:** Esc. Sa episcopul Mihail Pavel. Aug. Lauran, canonic. Moise Neș, canonic. Ioan Butean, director gimnasial Beinș. Dr. Felician Bran, archidiacon, Carei. — **III. Din diecesa Gherleș:** Esc. Sa episcopul dr. Ioan Szabó, Ioan Papiu, preposit. Ioan Georgiu, canonic. Alimpiu Barbuloviciș, vicar, Șimleu; Tit Bud, vicar, Sighet. Vasile Pordea, secretar episcopesc. — **IV. Din diecesa Lugojului:** Ill. Sa episcopul dr. Dem. Radu. Ben. Densușian, canonic. Ioan Boroș, canonic. Nic. Nestor, vicar Hațeg. George Telescu, protopop Arad. Iuliu Rațiu, protopop Orăștie. Vicarul Năsăudului dr. Ioan Pop, bolnav, nu a putut lua parte.

Congresul național-bisericesc din Sibiiu este convocat în sesiune ordinară, de cătră În. Pr. Ssa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu, pe 1/14 octombrie la 9 ore înainte de miezăzi, în care zi după terminarea ritualelor bisericesci va urmă numai decât deschiderea congresului și se vor începe lucrările congresuale conform regulamentului afacerilor interne.

Ședința festivă a institutelor din Blaș. Mercuri, la 6/19 septembrie, în șirul festivităților jubilar, s'a ținut la Blaș ședința festivă a institutelor de învățământ, cu următorul program: 1. Marș festiv, orchestra tinerimei studioase. 2. Disertațiune asupra Unirii, de Iacob C. Domșa cleric an. IV. 3. „Cari

pre Cheruvimi“, cu solo bariton, de I. Murășan, corul teologilor seminariali. 4. Odă ocașională, poezie de I. Agârbicean, declamată de Nic. Ciura, stud. cl. VIII. 5. „Vântul suflă de la ost“, corul studenților. 6. „Omul frumos“, de Andreiș Murășan, declamată de I. Dop, preparand curs. III. 7. „În pământ“, de I. Murășan, corul elevilor preparandiali. 8. Rugăciunea, de G. Alexandrescu, declamată de Maria Nistor, elevă cl. VIII. 9. Tancred, ouvertură de G. Rossini, orchestra studenților. 10. Odă, de C. Negruzzi, declamată de Andreiș Murășan, elev cl. IV normală. 11. Marș final, orchestra tinerimei.

Noș deputat congresual. Dl dr. Atanasie Brădian, medic în Bozovici, a fost ales unanim deputat la congresul național-bisericesc din Sibiiu.

Doctori noi. Dl Ioan Ciordăș din Bihor a fost promovat la universitatea din Cluș la 15 l. c. doctor în drept. — Dl Ioan Bucur s'a promovat în aceeași zi la universitatea din Budapesta doctor în medicină.

Renta școalelor din Brașov. Eforia școalelor române gr. or. din Brașov a primit în luna trecută suma de 115.500 lei renta cuvenită pe trei ani în urmă. „Timpul“ serie că la casa de depuneri din Budapesta s'a depus un titlu nominal, al căru cu-pon este de 38.500 de lei anual, pentru școalele româneșei din Brașov. Eforia școalelor își va ridica renta de la casa de depuneri din Budapesta în fiecare an la 15 aprilie. Anul acesta a și fost încasată această rentă.

C E N O U.

Hymen. Dl Nicolae Rădulescu-Niger, cunoscutul scriitor, unul din cei mai sirguincioși colaboratori ai nostri, s'a cununat în duminica trecută la Bucureșei cu dșoara Amelia Moghilescu. — Dl dr. Iulian Chitul, medic în Betlean, s'a logodit la 16 l. c. cu dșoara Aurelia Precup, fiica dluș Anton Precup, preot în Rebrisoara. — Dl I. V. Păcurariu, profesor gimnasial în Năsăud, s'a cununat cu dșoara Sabina V. Grapini la 9 septembrie în Rodna-nouă. — Dl dr. Eudoxiș Procopoviciș din Cernăuți și dșoara Sofia Stănescu, fiica dluș Tache Stănescu din Brașov, s'a cununat la 9 septembrie. — Dl Adrian P. Deseșanu, funcționar consistorial în Arad și dșoara Florica Frenț din Talpoș își vor serba cununia la 14/27 septembrie. — Dl Petru Moțocan, învățator în Cil și dșoara Iulia Căcinea s'a cununat la 6 septembrie în Cil. — Dl Ioan Iacob învățator în Zlagna și dșoara Marinuța Cristiș din Seliște s'a logodit.

Noș jude la tabla regească din Oradea-mare. Dl dr. George Plopu, noș denumit jude la tabla regească din Oradea-mare, a depus jurământul în săptămâna trecută și și-a ocupat postul.

Alianța femeilor pentru pace va ținea congresul seș la Paris în săptămâna viitoare. Dna Smara, cunoscuta scriitoare, ca delegată a societății institutorilor din Bucureșei și în calitate de vicepresidentă a acestei asociațiuni, va presintă drapelul societății, foarte artistic brodat și va roști un discurs despre influența istoriei și a cărților școlare.

O reuniune de lectură populară în Bihor. Afiam numai acuma, că în comuna frunțăș Pociș în Bihor poporul român a înființat o societate de lectură cu numele „Concordia“, ale cărei statute s'aș și aprobat de cătră ministeriul de interne. Președintele

acestei societăți e parocul dl Iuliu Szabo. Inaugurarea s'a făcut cu solenitate mișcătoare, asistând tot poporul. Întâiu președintele a ținut un discurs de deschidere, apoi dl Alexandru Mureșianu a declamat poesia „Cântec contimpuran“ de Iustin Popfiu, iar dl Petru D. Kardos „Nu deserați“ de Iosif Vulcan. Urăm prosperare noiei societăți!

Profesorul Weigand în Moldova. Cetim în ziare, că profesorul Gustav Weigand din Lipsca, conducătorul seminariului român de acolo, călătorește acuma prin Moldova, prin județele Botoșani și Iași, unde face studii lingvistice. Va mai sta acolo două luni.

Dl Teodor Burada în Bosnia. Neobositul cercetător al urmelor românești, dl Teodor Burada, se află acuma în Seraievo, capitala Bosniei. Pe acolo dsa a găsit, afară de alte urme de Români, sate și oameni cu nume curat românești.

Casa națională din Bucovina. Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina, dorind să înființeze la Cernăuți o Casă națională, face apel la publicul românesc spre a contribui pentru scopul acesta. În această casă se vor concentra toate societățile și instituțiile române din Cernăuți. Ori ce întreprindere națională va găsi aici căpătâiu sigur și corespunzător. Aici se vor aranja toate petrecerile sociale, conferințele științifice și literare, concertele și reprezentațiile teatrale. Apelul e semnat de presidentul Dionisie cav. de Bejan, de vice-

presidentul dr. Alex. bar. Hormuzachi, secretarul Lazar Vicol și de toți membrii comitetului.

Societatea culturală din Bucovina, numită Societate pentru cultura și literatura română în Bucovina, se va întruni în adunare generală extraordinară la 23 septembrie n. în Cernăuți. Obiectul principal este raportul asupra cumpărării și adaptării palatului național.

Progresul „Ardeleni“. Unul din institutele noastre cele mai harnice este „Ardeleana“ din Orăștie, care de la înființarea sa tot progresează. De curând s'a mutat în casa-i nouă, care mai de mult a fost „Hotel Széchenyi“ în locul cel mai frumos al orașului. Direcțiunea, în special directorul executiv dl dr. Ioan Mihu, ș-a făcut mari merite la înălțarea acestui institut, devenit deja un emporiu important pentru ținutul acela.

Bancnotele de douezeci coroane s'a pus în circulație la 20 l. c. Formatul acestor note este mai mic decât al actualelor note de zece florini și sunt tipărite în roșu, iar nu albastru. De remarcă mai este, că pe partea textului german, inscripția valorii este tipărită în toate limbile din imperiul austriac, ceea-ce n'a fost până acuma pe notele de bancă sau ale statului. Textul unguresc indică valoarea notei numai în limba maghiară.

A murit: Helena Suciū n. Șerban, soția dlui Silviu Suciū, secretar ministerial în Budapesta, la 12 septembrie, în etate de 40 ani.

Proprietar, redactor răspunzător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDÁS NR. 296 b.)

PRIMARIA COMUNEI BUCURESCI

Direcțiunea Comptabilității

SITUATIUNEA

Veniturilor comunale la 31 august 1900 comparativ cu acelea din perioda corespunzătoare a anului 1899—1900

Capitolul	NATURA VENITURILOR	Evaluarea bugetară anuală 1900—1901	INCASĂRI		DIFERINȚE	
			1900—1901	1899—1900	Plus	Minus
I. Venituri ordinare						
1	Venituri directe	1438300	342943 35	384398 16		41451 81
2	„ indirecte (accise)	8045400	2533009 10	2987524 60		354515 50
3	„ din bunuri comunale	659500	328997 35	339237 50		10240 15
4	„ „ servicii comunale	1336500	533523 95	585826 89		52302 94
5	Subvențiuni	561252	239628	246903		7279
6	Contribuțiuni pentru drumuri	1650000	467782 30	555797 10		88014 80
II. Venituri extra-ordinare						
7	Venit. cu destinațiune specială	160161 50	55881	76084 25		20203 25
8	Diferite venituri	105000	41684 81	29158 28	12526 55	
9	Din excedentul exere. 1898-1899	568951 79	568951 79	—	568951 79	
10	Subvenț. d n fondul casei Luc Oaș	96000	17819 30	—	17819 30	
—	Rămășițe din eserciții închise	—	130020 77	15461 30	114559 47	
	Total	14621065 29	5360241 72	5220391 06	713857 11	574006 45

Se certifică

Plus lei 139.850.66

p. Director C. Demetrescu.

p. Șeful biuroului scriptelor D. Iorgulescu.